

טועמיה - חיים

לחיות עם הזמן בשבת קודש

ערב ש"ק פרשת ויגש תשפ"ד

הרב **מרדכי אלון שליט"א**

נכתב ונערך משמיעה ע"י תלמידים - לא מוגה

זמני הדלקת הנרות ויציאת השבת:

ירושלים - 16:05 | 17:20

תל אביב - 16:19 | 17:21

חיפה - 16:08 | 17:19

טבריה ומגדל - 16:15 | 17:17

באר שבע - 16:23 | 17:23

סוד הערבות בעם ישראל

לקבל מוסר ממצרי

בואו נלווה את יהודה באתגר הזה שלו. פרשת מקץ הסתיימה כזכור בסיפור הגביע, יוסף שם גביע באמתחת בנימין ומבחינת העובדות מתברר שבנימין הוא גנב. כאשר בא האיש מטעם אדוני הארץ, ניסו האחים להכחיש את הטענה במילים רבות ואפילו בקל וחומר אחד -

וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו לְמָה יִדְבַר אֲדֹנָי כְּדֹבְרִים הָאֵלֶּה חֲלִילָה לְעַבְדֶּיךָ מַעֲשׂוֹת כְּדָבָר הַזֶּה. הֵן כֶּסֶף אֲשֶׁר מָצְאָנוּ בְּפִי אִמְתַּחַתֵּינוּ הֵשִׁיבָנוּ אֵלֶיךָ מֵאֶרֶץ כְּנָעַן וְאֵיךְ נִגְנַב מִבֵּית אֲדֹנֶיךָ כֶּסֶף אֹו זָהָב. אֲשֶׁר יִמָּצָא אִתּוֹ מֵעַבְדֶּיךָ וְמֵת וְגַם-אֲנַחְנוּ נִהְיָה לְאֲדֹנֶיךָ לְעַבְדִּים. (שם מ"ד, ט"ז-י"ט)

צריך להבין למה האחים כל כך בטוחים בצדקתם עד שהם גוזרים את דין הגנב למיתה. וגם אם יש כאן גנב אחד - האם מגיע לו למות? אגב, כבר פעם הם כבר גזרו את דינו של אח אחר שלהם למוות ונאלצו לחזור בהם מגזר הדין הזה -

...מִהַבְּצַע כִּי נִהְרַג אֶת-אֶחָיו וְכִסְיוֹ אֶת-דָּמוֹ. (שם ל"ז, כ"ו)

התרגיל של יוסף מובן - הוא מחזיר אותם לסיפור עם לבן שרדף אחרי יעקב בטענה של גנבת התרפים, והוא בעצם אומר להם - 'הגנב הזה שמסתובב אצלכם, אולי זה בדי. אן. אי. שלו, כי גם אמא שלו גנבה', כמו שמביאים חז"ל - 'גנב בן גנבת... הלך החבל אחר הדלי' (עי מדרש תנחומא, מקץ, י"ב). אבל כבר הממונה על ביתו של יוסף מעמיד אותם על מקומם, 'מוחק' את עניין עונש המוות ואומר -

... אֲשֶׁר יִמָּצָא אִתּוֹ יִהְיֶה-לִּי לְעַבֵּד וְאַתֶּם תִּהְיוּ נְקִים. (מ"ד, י')

'וזאת למרות שהדין הוא ש-"עשרה שנמצאת גניבה ביד אחד מהם כולם נתפשים" (שם ח', ברש"י) מבלי שצריך לבדוק מי מהם בפועל הוא הגנב, אני אנהג אתכם לפני משורת הדין, ובאופן מוסרי אקח לי לעבד רק את מי שבפועל גנב'. הם פותחים את השקים, שוב, בדימיון לסיפור עם לבן - "בגדול החל ובקטון כילה", וכאשר הגביע נמצא באמתחת בנימין הם קורעים את שמלותם. עכשיו נגיע לעיקר בסיפור -

וַיָּבֵא יְהוָה וְאֶחָיו בְּיָתֵהּ יוֹסֵף וְהוּא עֹנְדוֹנוֹ שֶׁם וַיִּפְּלוּ לְפָנָיו אַרְצָה. (שם י"ד)

כמו שבפרשה יהודה ניגש אל יוסף והויכוח בין האחים נעלם, כך גם ההפטר של הפרשה מדברת על חיבור בין השבטים - וְאַתָּה בֶן-אָדָם קַח-לְךָ עֵץ אֶחָד וּכְתֹב עָלָיו לַיהוָה וְלִבְנֵי יִשְׂרָאֵל חֲבָרוֹ וּלְקַח עֵץ אֶחָד וּכְתֹב עָלָיו לְיוֹסֵף עֵץ אֶפְרַיִם וְכָל-בֵּית יִשְׂרָאֵל חֲבָרוּ. וְקָרַב אֲתָם אֶחָד אֶל-אֶחָד לְךָ-לְעֵץ אֶחָד וְהָיוּ לְאֶחָדִים בְּיָדְךָ. (יחזקאל ל"ז, ט"ז-י"ז)

ובהמשך שם -

...וְדוֹד עַבְדֵי נְשִׂיא לָהֶם לְעוֹלָם. (שם כ"ה)

דבר באזני אדני

תחילת הפרשה ביהודה הניגש אל יוסף, ויוסף "מרים לו להנחתה" ובונה את משיח בן דוד, את מקומו של יהודה המלך, אבל ההגעה לנקודה הזו אורכת זמן. נתחיל בלימודנו את הפרשה בשאלה. הפרשה פותחת במילים -

וַיֵּגֶשׁ אֵלָיו יְהוָה וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנָי יְדַבֵּר-נָא עַבְדְּךָ דְבַר בְּאָזְנֵי אֲדֹנָי וְאַל-יִחַר אַפְּךָ בְּעַבְדְּךָ כִּי כְמוֹךָ כִּפְרָעָה. (בראשית מ"ד, י"ח)

רש"י במקום אומר -

דבר באזני אדני. יכנסו דברי באזניך.

ומפרשי רש"י מבארים שרש"י לא התקשה בביטוי "באזני" כי ברור שבעברית הכונה היא למטאפורה ולא לכניסה פיסית לתוך האזניים שלו, אלא הקושי שלו היה בכך שיהודה יגיד עכשיו לא דבר אחד אלא דברים רבים, ואם כן למה הוא פותח ואומר "דבר", משמע דבר אחד. בכלל, מה באה המילה הזו "דבר" להוסיף? לכאורה, אפשר היה לנסח את המשפט גם בלעדיה - "ידבר נא עבדך באזני אדוני..." והמשפט לא היה חסר כלום. כנראה שה'דבר' הזה הוא מין מילת קוד, דבר שיהודה אומר והוא זה שיכריע, וכל שאר מה שהוא יגיד אלו הן הקדמות, הכנות וספחים לדבר המרכזי, לנקודת התורפה של דבריו - "הדבר". כלומר הוא אומר ליוסף - 'תן לי לדבר שוטף ואל תקטע אותי. אני צריך זמן כדי להגיע לדבר המיוחד הזה אליו אני רוצה להגיע, ואני צריך להקדים לו הקדמות'.

ברעב מאשר שאתם תלכו להחזיר את החטוף, את שמעון. רק אחרי שיהודה עומד לפניו ואומר לו - "אבא, אני מקבל עלי ערבות בעולם הזה ובעולם הבא", הוא מתרצה. בקוד הזה של הערבות אנחנו צריכים להתמקד, הוא "הדבר" שאליו מכוון יהודה.

נתחיל דווקא מהסוף. במובן ההלכתי, המושג "ערבות" אומר שאני הוא כן אתה. כלומר, למרות שזה לא קיים בעולם אלא רק בישראל, זו הדרך לגלות ממני למטה את האלוקות, את האינסוף.

ערבות זה מה שכל הבנים והאחים שלנו עושים עכשיו בעזה. ערבות זו מסירות הנפש המוחלטת שבה אני הוא אתה, לגמרי. כלומר, החובות ההלכתיות שלך מוטלות עלי עכשיו ואני יכול להוציא אותך ידי חובה. אם אני עושה קידוש במקומך - אתה עשית קידוש. אמנם החובה היא שלך אבל אני הוא אתה. זו לא אחדות אלא מושג חדש לגמרי שבאשר הוא יתברר, יוסף לא יוכל להתאפק יותר.

ולשמחה מה זה עושה?

כדי להבהיר ולברר את המושג הזה, צריך להתחיל ללמוד הכל מההתחלה. כשיוסף יתוודע לאחיו הוא יקרא ויגיד להם את המילים הבאות -

וַעֲתָהּ | אֶל-תַּעֲצְבוּ וְאֶל-יַחַר-בְּעֵינֵיכֶם כִּי-מָכַרְתֶּם אֹתִי הֲנֵה כִּי לְמַחֲיָה שָׁלַחֲנִי אֱלֹהִים לְפָנֵיכֶם. (שם מ"ה, ה')

שאלה צדדית - האם זה הפרט הכי חשוב עכשיו, שלא יהיו עצובים? ובכלל, למה שלא יהיו קצת עצובים? אחרי עשרים ושתיים שנה הוא מתגלה אליהם והם נכלמים מפניו! אצל יעקב, אחרי שהאחים באים ומספרים לו שעוד יוסף חי, בהתחלה הוא לא מאמין להם אבל לאחר מכן -

... וַיֵּרָא אֶת-הַעֲגֻלֹת אֲשֶׁר-שָׁלַח יוֹסֵף לְשֵׂאת אֹתוֹ וַתַּחֲי רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם. וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל רַב עוֹד-יוֹסֵף בְּנִי חַי אֵלַיכֶם וְאֶרְאֶנּוּ בְּטָרֶם אָמוֹת (שם כ"ז-כ"ח)

אומר שם רש"י -

רב עוד. רב לי עוד שמחה וחדוה, הואיל ועוד יוסף בני חי. 'עכשיו יש מקום לשמוח, עכשיו חוזרת אלי השכינה, עכשיו יכולה לחזור הנבואה שנסתלקה עד עכשיו ממני'. עוד מעט, בדרך למצרים, יאמר לו הקב"ה - 'יעקב, אתה זוכר שהתכניית שלך היו לשבת בשלווה בארץ ישראל? אולי אתה מצפה שעכשיו יוסף יחזור לארץ באיזה מטוס מנהלים פרטי והכל יהיה טוב? אז שמע, יש לי תוכניות אחרות' -

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים | לְיִשְׂרָאֵל בְּמֵרָאת הַלַּיְלָה וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב | יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הֲנֵנִי. וַיֹּאמֶר אֲנִכִּי הָאֵל אֱלֹהֵי אֲבִיךָ אֶל-תִּירָא מִרְדָּה מִצְרַיִמָּה כִּי-לְגוֹי גָדוֹל אֲשִׁימְךָ שָׁם. (שם מ"ו, ב-ג')

'אתה הולך להיות שם איזה אלפיים-שלושת אלפים שנה, ככה בקטנה!...' אז על מה השמחה שלו עכשיו - "רב לי עוד שמחה וחדוה"?

יהודה כבר מופיע כאן כמנהיג האחים, אחרי שהוא "קיבלת את המנדט" לכך מאביו. זו הפעם הראשונה שאחד עשר הכובעים משתחווים ליוסף. בפעם הקודמת שהם השתחוו לו בנימין לא היה שם. יוסף עונה לו -

וַיֹּאמֶר לָהֶם יוֹסֵף מַה-הַמַּעֲשֶׂה הַזֶּה אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם הֲלוֹא יָדַעְתֶּם כִּי-נַחֲשׁ יִנְחֹשׁ אִישׁ אֲשֶׁר כָּמֹנִי. (שם ט"ו)

והנה כאן מתחילה לכאורה הגישה, ה"ויגש", של יהודה אל יוסף -

וַיֹּאמֶר יְהוּדָה מַה-נֹּאמַר לְאֲדֹנָי מַה-נִּדְבַר וּמַה-נִּצְטַדֵּק הָאֱלֹהִים מִצָּאֵל אֶת-עֵינָי עַבְדֶּיךָ הַנְּנוּ עַבְדִּים לְאֲדֹנָי גַּם-אֲנַחְנוּ גַּם אֲשֶׁר-נִמְצָא הִגְבִּיעַ בְּיָדוֹ. (שם ט"ז)

יהודה בעצם מציע שעל פי אמות המוסר שלו כל האחים צריכים להיות עבדים, ויוסף עונה ואומר לו -

וַיֹּאמֶר חֲלִילָה לִּי מַעֲשׂוֹת זֹאת הָאִישׁ אֲשֶׁר נִמְצָא הִגְבִּיעַ בְּיָדוֹ הוּא יְהִי־לִי עֶבֶד וְאַתֶּם עֲלוּ לְשָׁלוֹם אֶל-אֲבִיכֶם. (שם ט"ז)

זהו סיומה של פרשת מקץ ולאחרי זה מתחילה פרשת "ויגש אליו יהודה".

האתגר של יהודה

צריך להבין את האתגר שעומד בפני יהודה - הוא רוצה לומר ליוסף 'אני אהיה במקום בנימין', אבל רק הרגע אמר לו אדוני הארץ שלפי עולם המוסר שלו, החוק המצרי - ואגב, כך הוא גם המוסר האנושי - רק הגבב צריך לשלם, לא מישוהו אחר. אז מה הפירוש של ההצעה שלך? נלך לכל בית משפט, גם בימינו, וננסה להציע שבמקום פלוני שגנב, מישוהו אחר יישב במקומו בכלא. מה זה, עושים פה צחוק? זה לא יתקבל בשום מקום! זה אתגר שנראה בלתי ניתן לפיצוח מבחינה הגיונית. הוא אמור לפצח רעיון משפטי-מוסרי-אנושי רם ונישא. זה קצת מעליב לשמוע מאדוני הארץ המצרי, המשנה למלך בית העבדים של העולם, זה שאומר "את האלהים אני ירא", את המילים - 'האחדות שלכם לא מרשימה אותי. אני לא מקבל את הרעיון שכולכם תהיו עבדים בגלל שאחד מכם גנב. אין בזה שום היגיון'.

יהודה צריך להחליף את ההצעה שלו, הוא לא יכול לחזור להצעה שכולם יהיו עבדים, והוא צריך להסביר לנו שההצעה החדשה שלו תהיה חזקה יותר ממה שאמר יוסף, ולכן הוא אומר "ידבר נא עבדך דבר באזני אדוני", כלומר - 'יש לי נקודה אחת במה שאגיד עכשיו שהיא תעשה את ההפיכה בהבנה שלך, אבל תן לי בשבילה להקדים הקדמות'.

ואז, אחרי כל ההקדמות הוא מגיע אל הנקודה -

כִּי עַבְדְּךָ עָרַב אֶת-הַנֶּזֶר מֵעַם אֲבִי לְאֹמֶר אִם-לֹא אֲבִיאֲנוּ אֵלֶיךָ וְחֻטְאֵי לְאָבִי כָּל-הַיָּמִים. (שם מ"ד, ל"ב)

'אני הולך לזרוק פה לשולחן מושג חדש שמולו לא תוכל להתמודד', אומר יהודה ליוסף. המושג הזה נקרא "ערבות". כל עוד המושג הזה לא עלה לחלל האוויר, יעקב לא נותן להם את בנימין ולא רק זה אלא שהוא גם אמר שעדיף שכולנו נמות

הפעם הם אפילו לא מתייחסים, ואביו גוער בו מתוך הבנה שהשמש שבחלום היא האבא והירח הוא האמא. אבל יוסף לא אמר את זה מעולם! ההבדל המהותי בין שני החלומות הוא שהראשון עוסק בגידולי קרקע, באדמה, ואילו השני עוסק בגרמי השמים, באסטרונומיה, בכל העולם.

וַיִּקְנָאוּ-בּוֹ אָחָיו וְאָבִיו שָׁמַר אֶת-הַדָּבָר. (שם י"א)

אביו שמר את הדבר, המתין או ציפה כפי רש"י במקום, אבל מה הוא עשה עם זה? נמשיך -

וַיִּלְכוּ אָחָיו לְרַעוּת אֶת-צָאן אֲבִיהֶם בְּשָׂכָם. וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל-יוֹסֵף הֲלוֹא אָחִיךָ רָעִים בְּשָׂכָם לָכֵן וְאֶשְׁלַחְךָ אֵלֵיהֶם וַיֹּאמֶר לוֹ הֲנִנִּי. (שם י"ב-ג)

נשים לב שלא יעקב שולח את יוסף אלא "ישראל". יוסף יודע שהאחים שונאים אותו, הוא עדיין לא יודע את מהות השליחות - יעקב עוד לא אמר לו מה לעשות שם. הוא רק יודע שהוא שליח לאחים, ללכת לשכם שהינו מקום מסוכן. את שכם כבשו שמעון ולוי נגד רצונו של יעקב, כזכור.

וַיֹּאמֶר לוֹ לֶךְ-נָא רְאֵה אֶת-שְׂלוֹם אָחִיךָ וְאֶת-שְׂלוֹם הַצָּאן... (שם י"ד)

אגב, מה הכוונה ב-"ראה נא"? לראות בעברית זה גם לשון הסתכלות אבל גם להיות אחראי. דוד המלך אומר בתהילים - **נִצֵּר הֵייתִי גַם זָקַנְתִּי וְלֹא רָאִיתִי צָדִיק נִצְוָב..** (תהילים ל"ז, כ"ה) המפרשים מסבירים שהכוונה היא - 'לא ראיתי ועברתי לסדר היום', ואף אצל אברהם -

וַיֵּשֶׁא עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים נֹצְבִים עָלָיו וַיֵּרָא וַיֵּרָץ לְקִרְאתָם... (בראשית י"ח, ב')

ה-'יורא' הראשון הוא ראייה ואילו השני הוא - 'מה אני עושה עם זה?', כך גם כאן אצל יוסף - "לך נא ראה" - 'יש לך תפקיד'.

מעצה עמוקה של אותו צדיק

והפסוק ממשיך -

...וְהַשְּׁבִנִי דָבָר וַיִּשְׁלַחְהוּ מִצֶּמֶק חֲבֵרוֹן וַיָּבֵא שְׂכֶמֶת. (שם ל"ז י"ד)

זכור - "ואביו שמר את הדבר", וכן - "ויגש אליו יהודה... וידבר נא עבדך דבר באזני אדוני". רש"י שואל שם את השאלה הבאה -

מעמק חברון. והלא חברון בהר? שנאמר 'זיעלו בנגב ויבא עד חברון' (במדבר יג, כב) אלא מעצה עמוקה של אותו צדיק הקבור בחברון, לקיים מה שנאמר לאברהם בין הבתרים 'כי גר יהיה זרעך' (בראשית טו, יג - סוטה יא).

רש"י לא מביא את זה כדרשה אלא כפשוטו. מי שעמד פעם בחברון, בשכונת אדמות ישי, תל-רומיידה, מכיר שזוהי חברון העתיקה, ושם התגורר יעקב. שם אלוני ממרא. כשעומדים שם רואים את העמק פרוס למרגלותיך ובו נמצאת מערת

צריך לשים לב לנקודת השמחה הזו שיוסף דורש מהאחים - האם אני יודע לשמוח? ובואו נדבר עלינו, על החיים שלנו - כמה דברים אני רואה שעושים אותי עצוב, ומה עושה לי העצבות הזו, ואיך אני מגיע בעומק לשמחה? נגיע לזה אי"ה בהמשך.

נחזור לדברי יוסף אל אחיו בהתגלות שלו -

כִּי-זֶה שְׁנַתִּים הָרַעַב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ וְעוֹד חֲמֵשׁ שָׁנִים אֲשֶׁר אֵין-חֶרֶשׁ וְקִצִּיר. וַיִּשְׁלַחְנִי אֱלֹהִים¹ לְפָנֶיכֶם לְשׂוֹם לָכֶם שְׂאֵרֵית בְּאָרֶץ וְלִהְיֹת לָכֶם לְפָלִיטָה גְדֹלָה. (שם מ"ה, ו'-ז')

"לפליטה גדולה" הכוונה בפשט היא שלא תמותו. הנביא אומר - "ובְּהַר צִיּוֹן תִּהְיֶה פְּלִיטָה וְהָיָה קֹדֶשׁ..." (עובדיה א', י"ז), כלומר הדרך להגיע ליעד הזה של הר ציון מתחילה עכשיו והיא תעבור בכל המסלול הזה שאתם תעברו בו, והקב"ה שלח אותי, אומר יוסף, 'כדי להתחיל את המסלול. עכשיו תמשיכו' -

וְעַתָּה לֹא-אֲתֶם שְׁלַחְתֶּם אֹתִי הֲנֵה כִּי הָאֱלֹהִים וַיִּשְׁיִמְנִי לְאָב לְפָרְעֹה וְלְאֶדוֹן לְכָל-בֵּיתוֹ וּמִשָּׁל בְּכָל-אָרֶץ מִצְרַיִם. (שם ח')

תחילת הפסוק היא חזרה שלישית (!) על כך שלא אתם שלחתם אותי אלא הקב"ה שלח אותי למצרים! גם סופו טעון הבנה - מה זה קשור עכשיו? הם כבר יודעים את זה, שאתה אב-חבר לפרעה ושאתה מושל בכל מצרים! וגם בפסוק הבא הוא חוזר על הדברים -

מִהָרֹד וְעַלּוֹ אֶל-אָבִי וְאָמַרְתֶּם אֵלָיו כֹּה אָמַר בְּנֵךְ יוֹסֵף שְׁמַנִּי אֱלֹהִים לְאֶדוֹן לְכָל-מִצְרַיִם רְדֵה אֵלַי-תַּעֲמֵד. (שם ט')

מה בעצם אומר פה יוסף?

ההבדל בין חלומות יוסף

רבותי, מי שרוצה להבין את כל הסיפור, צריך להתחיל אותו מההתחלה, בשליחת יעקב את יוסף לשכם. זה קורה אחרי שיוסף חולם שני חלומות. הראשון מוזר מאד - הרי גם הוא וגם אחיו הם רועי צאן, מעולם לא היה להם רקע חקלאי ואילו בחלום הוא רואה -

וְהִנֵּה אֲנִינִי מֵאֱלֹמִים אֱלֹמִים בְּתוֹךְ הַשָּׂדֶה וְהִנֵּה קָמָה אֶלְמָתִי וְגַם-נֹצְבָה וְהִנֵּה תִסְבְּינָה אֶלְמָתֵיכֶם וְתִשְׁתַּחֲוּוּ לְאֶלְמָתִי. (שם ל"ז, ז')

עשרים ושתיים שנה לקח להם להבין שהם באים לחפש אוכל, אלומות של חיטים, בארץ שמתבססת על חקלאות, שאין בה רועי צאן - "כי תועבת מצרים כל רועה צאן", ויוסף נותן להם מאלומתו. החלום הזה גורם להם לשנוא אותו אף יותר משנאתם הקודמת. ואז הוא חולם חלום נוסף -

וַיַּחְלֶם עוֹד חֲלוֹם אַחֵר וַיִּסְפֹּר אֹתוֹ לְאָחָיו וַיֹּאמֶר הִנֵּה חֲלֹמְתִי חֲלוֹם עוֹד וְהִנֵּה הַשָּׁמַשׁ וְהַיָּרֵחַ וְאַחַד עֶשְׂרֵה כּוֹכָבִים מִשְׁתַּחֲוִּים לִּי. (שם ט')

¹ הוא כבר אמר להם פסוק ונחצי קודם שהקב"ה הוא ששלח אותי, למה הוא חוזר על זה פעם נוספת?

בית דין שופכי דמים, אלא לא פטרנוהו בלא לוייה, הא למדת מי שאינו מלווה כאילו שופך דם, וכל המתלווה אינו ניזק (סוטה דף מו:) ולפיכך ידע יוסף שיעקב ידע שבפרשת עגלה ערופה פירש ממנו, שהרי יזכור ענין הלוייה שהיה מלווה אותו, ויראה שלכך שלח לו סימן זה, מפני שרמז לו שאיך יהיה ניזוק אחר שהיה מתלווה, וכל המתלווה אינו ניזק, לכך ידע יעקב שבאמת הוא שהוא חי. (גור אריה למהר"ל, שם)

כלומר יעקב ליווה את יוסף בשליחתו מעמק חברון תוך שהם עסקו בפרשת עגלה ערופה, כי יוסף ביקש מאביו שלא ילווה אותו בגלל המרחק הרב מהבית ובגלל העלייה הקשה שמצפה ליעקב בדרך חזרה הביתה, ואז ענה לו יעקב שהוא עושה זאת בגלל מצוות לוויה. כאשר נמצא חלל בשדה ולא נודע מי היכהו, יוצאים הזקנים והשופטים ומודדים את המרחק אל העיר הקרובה ביותר. הזקנים הללו הם חמשת זקני בית הדין הגדול שבירושלים ואז באים זקני העיר הקרובה, רוחצים את ידיהם ואומרים -

וְעָנּוּ וְאָמְרוּ יְדִינּוּ לֹא שָׁפְכוּ אֶת־הַדָּם הַזֶּה וְעִינֵינוּ לֹא רָאוּ.
(דברים כ"א, ז')

ולא שהם חשודים על שפיכות דמים אלא כפי שמביא שם רש"י על הפסוק -

וכי עלתה על לב שזקני בית דין שופכי דמים הם? אלא לא ראינוהו ופטרנוהו בלא מזונות ובלא לוייה, והכהנים אומרים כפר לעמך ישראל.

ובאופן הזה מתכפר להם. כלומר לפי המהר"ל הם למדו את דין הלוייה מתוך פרשת עגלה ערופה. ועדיין צריך להבין איך זה קשור לכאן.

מסירות נפש על כל אחי

זה פלא פלאות. יוסף יוצא לשליחות הכוללת שני תפקידים. התפקיד הראשון הוא "לך נא ראה את שלום אחיך", כלומר לך ראה שבניגוד לכל ההיסטוריה עד עתה,³ יש עכשיו ערבות בישראל. זהו הדבר שאותו עומד לומר יהודה ליוסף - "כי עבדך ערב את הנער". הערבות הזו איננה מציאות אנושית או הגיונית הקיימת במקומות אחרים בעולם. זו ערבות שלי על יהודי שנמצא בסוף העולם פצוע כעת ולכן אני מחויב לחלל את היום הכיפורים שחל להיות בשבת על מנת להציל אותו,⁴ וזאת מפני שאנחנו ערבים. זו לא מציאות שנובעת מצד שכל אנושי, מצד תפיסה שכלית, אלא זהו דבר ה'. האינסופיות שאני יכול להבין שהקב"ה מגלה בעולם, באה לידי ביטוי אצלנו בכך שאני מייצר ערבות. את זה יצטרך לומר יהודה כתגובת נגד מוחצת לטענתו ההגיונית והמוסרית של יוסף שהגב הוא זה שישלם.

הוא יצטרך לומר לו - 'אנחנו עושים תשובה. לא הבנו עד עכשיו את סוגית הערבות'. "אדוני שאל את עבדו היש לכם אב או אח" - וכבר למדנו לא אחת שזה פשוט לא נכון. יוסף מעולם

המכפלה. יעקב שולח את יוסף ומלווה אותו עד לעמק חברון. בעמק נמצא הקבר של סבא וסבתא - אברהם ושרה. זו שליחות חשובה שתכריע את כל תולדות ישראל, ויעקב אחרון האבות מעביר את השליחות אלינו, אל הבנים. יוסף יהיה זה שיחבר בין האבות לבנים - מצד אחד הוא בן אבל מצד שני, שני בניו נחשבים כשבטי ישראל ולכן יש לו גם פן של אב.² הוא לוקח את יוסף למערה, ומשם, מאותה עצה עמוקה של הצדיק הקבור בחברון, הוא משלח אותו לשכם. מהי העצה העמוקה הזו? -

... יְדַע תְּדַע כִּי־גֵר | יְהִי זְרַעְךָ בְּאֶרֶץ | לֹא לָהֶם וְעַבְדוּם וְעָנּוּ
אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה. | וְגַם אֶת־הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ דָן אֲנִי
וְאַחֲרֵי־כֵן יֵצְאוּ בְּרַכְּשׁ גְּדוֹל. (שם ט"ו, י"ג-י"ד)

שם, בברית בין הבתרים, זו הפעם הראשונה שהביטוי "דבר ה'" מופיע במקרא -

אַחַר | הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה דְבַר־ה' אֶל־אַבְרָם בְּמַחְזֵה לְאָמֶר.
(שם א')

וְהִנֵּה דְבַר־ה' אֵלָיו לְאָמֶר... (שם ד')

ומהו דבר ה'?

וַיּוֹצֵא אֹתוֹ הַחוּצָה וַיֹּאמֶר הַבְּטָנָה הַשְּׂמִימָה וּסְפֹר הַכּוֹכָבִים
אֲמִיתוּכֹל לְסַפֵּר אֹתָם וַיֹּאמֶר לוֹ כֹּה יְהִי זְרַעְךָ. (שם ה')

והוא ממשיך שם לתונן ברית בין הבתרים.

וירא את העגלות

יש מדרש מפורסם שמובא רש"י על העגלות ששלח יוסף לאביו. בתחילה כאשר סיפרו הבנים ליעקב כפי שביקש יוסף כי חי ומושל בכל ארץ מצרים הוא לא האמין להם ("ויפג לבו") ורק אחרי שאמרו לו את כל דברי יוסף והוא ראה את העגלות ששלח יוסף -

וַיִּדְבְּרוּ אֵלָיו אֵת כָּל־דְּבָרֵי יוֹסֵף אֲשֶׁר דִּבֶּר אֲלֵהֶם וַיֵּרָא אֶת־
הַעֲגָלוֹת אֲשֶׁר־שָׁלַח יוֹסֵף לְשֵׂאת אֹתוֹ וְתַחֲזִי רֵיחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם.
(מ"ה, כ"ז)

רש"י מביא שם -

סימן מסר להם, במה היה עוסק כשפירש ממנו, בפרשת עגלה ערופה, זהו שנאמר וירא את העגלות אשר שלח יוסף, ולא נאמר אשר שלח פרעה.

המהר"ל מבאר במקום -

...ויש מפרשים שכאשר היה יעקב מלווה את יוסף עד עמק חברון היה אומר יוסף לאביו שיחזור לביתו ואל יטריח את עצמו, והשיב יעקב שמצוה גדולה היא בלוייה, שהרי מי שאין מלווה הוא שופך דם, כדכתיב בפרשת עגלה ערופה (דברים כ"א, ז) "ידינו לא שפכו את הדם הזה ועינינו לא ראו", ודרשינן (סוטה דף מה:) וכי סלקא דעתך שיהיו זקני

³ כלומר שעד עתה, דבר זה לא היה קיים בין אחים - קין והבל, יצחק וישמעאל, יעקב ועשו ועוד.

⁴ אם אין מישהו אחר קרוב יותר שכבר בדרכו להצילו.

² ואף יעקב יברך אותו - "...משם רָעָה אֶבְרָם וַיִּשְׂרָאֵל" (בראשית מ"ט, ט, כ"ד), ורש"י במקום יאמר - "לשון נוטריקון אב וכן"

הוא רוצה להתלוות אליהם, להיות חלק מהם, להיות לוואי להם - והם לא איפשרו לו.

הדבר השני שאמר יעקב ליוסף כמטרת שליחתו הוא לראות גם את "שלום הצאן". הצאן הוא מה שאנחנו ניזונים ומתפרנסים ממנו, כלומר השליחות של יוסף היתה גם לדאוג לאחיו לאוכל. 'יש רעב בארץ', מספר יוסף לאחיו, 'ועוד חמש שנים לפנינו בהן לא יהיה עוד חריש וקציר וכשתבואו למצרים אני אשים אתכם בארץ גושן, שם תוכלו להיות רועי צאן - אני דואג לכם'. גם מילותיו האחרונות של יוסף, שבע עשרה שנה לאחר מכן תהיינה -

וְעַתָּה אֵלֵי-יְרָאֹו אֲנִי אֶכְלָל אֶתְכֶם וְאֶת-טַפְּכֶם וַיִּנְחֶם אוֹתָם וַיִּדְבֶּר עֲלֵי-לְבָבָם. (שם נ', כ"א)

כי זו חובתי, לא בגלל שאני צדיק - אלא בגלל שאני מכיר לכם טובה, כי האלוקים שלחני.

ואחרי כן יצאו ברכוש גדול

הכל טוב ויפה, אבל יש לי עכשיו שאלה, פשוטה, 'ציונית' ומתבקשת - 'תגיד לי אדוני המשנה למלך, הבנתי שאתה צריך להישאר במצרים ולטפל בכל העניינים של הממלכה. אבל ארץ ישראל היא בת חסות של מצרים, האימפריה הגדולה, אז למה שלא נעלה אנחנו לארץ ישראל חזרה, נחיה שם, נלמד תורה, נרעה את הצאן, ואתה תשלח לנו הקצבה של מזון כדי שנוכל לחיות שם? אתה רוצה שימרהו כל כך את אבא שלך ויורידו אותו אליך למצרים - למה אתה לא תופס איזו טיסה קרובה אליו לומר לו שלום? למה כולנו צריכים לרדת למצרים? וגם אבא? אתה, בסדר, הבנו - צריך להישאר שם. סבבה. אבל אנחנו יכולים לכאורה להישאר בארץ ישראל, וגם אם יורדים - נחזור בערב הביתה'. זו שאלה כל כך פשוטה ובסיסית.

אבל בפועל בא הקב"ה ליעקב במראות הלילה כשהוא בבאר שבע בדרך למצרים ואומר לו - 'שלום עליכם יעקב אבינו, אל "תירא מרדה מצרימה", אל תדאג, "כי לגוי גדול אשימך שם". יעקב רצה לשמוע - "אל תירא מרדה מצרימה" כי עד הערב אתה חוזר הביתה, יחד עם יוסף, לחברון, לאלוני ממרא, ומקומים בית תפילה לכל העמים'. זו התוכנית שהוא ציפה לה, וגם אם יש עוד חמש שנים רעב - נסתדר איכשהו, אבל למה אני צריך לרדת עכשיו לעוד איזה שלשת אלפים וחמש מאות שנה?!

התשובה נמצאת בדברים שיוסף מבקש מאחיו למסור ליעקב אביהם. נקשיב להם טוב - 'תעלו ותגידו לאבא שהקב"ה עשה אותי שליט על ארץ מצרים, "וישימני לאב לפרעה לאדון כל מצרים". יש עכשיו רעב בעולם וכל המדינות והארצות באות עכשיו למצרים כדי לקבל קצת אוכל - ובתמורה הן מביאות כסף לשבור'. חז"ל אומרים שמצרים היתה כמו בריכה, מצולה, שכל הכסף והזהב של כל העולם הגיע לתוכה, 'והתפקיד שלך אברהם אבינו', כך אומר לו הקב"ה בברית בין הבתרים, 'הוא להעלות את כל ניצוצות הקדושה של כל העולם כולו, של כל המציאות, של כל הגשמיות', וזהו "ואחרי כן יצאו ברכוש גדול"

לא שאל אותם את זה, אלא אתם האחים אמרתם את זה מעצמכם. וכעת בא יהודה ואומר - 'נכון - בנימין הוא ילד של אמא אחרת, של רחל, נכון- גם מבחינת הממצאים הוא גנב בן גנבת, ולפי פסק הדין שאנחנו עצמנו פסקנו גם אחיו לא היה 'צדיק גדול' בלשון המעטה וגם הוא היה חייב מיתה - אבל מעתה אני ערב בעולם הזה ובעולם הבא ולכן לא יהיה עוד מצב שבני רחל ובני לאה לא יהיו עוד יחד. אני זה בנימין ובנימין זה אני. אני הולך למסור את נפשי על אחי - בין אם אני מסכים איתם ובין אם לא, בין אם הם ימין ובין אם שמאל, בין אם הם מבינים ובין אם לא'.

זה אגב התסכול הנוראי שאני באופן אישי חש בימים האלה כמעט בכל רגע. מה שבאמת מתרחש עכשיו בעולם הוא גילוי הערבות, ולפעמים הדבר הזה כל כך גדול עלינו ומאיתנו שאנחנו לא מפקינים להתעסק בשטויות שלא ברור מה לנו ולעיסוק בהם. כנראה בגלל שזה כל כך גדול עלינו ואלוקי, כי זה למסור את הנפש. כי אין טעם לחיי אם בנימין לא חוזר לאבא. כי אני עם ישראל ובאתי לגלות אלוקות בעולם.

וניכפר להם הדם

ערבות אומרת את העקרון הבא - אלוקים הוא אחד באופן אבסולוטי ומוחלט ולכן גם אנחנו כולנו אחד. אתה מבין את זה, יוסף? זה הדבר היחיד שהוא יותר חזק מהעיקרון המוסרי שלך. נכון, העיקרון המוסרי שלך הוא גדול יותר ממה שאנחנו עשוינו. אנחנו חטאנו - "הא-להים מצא את עוון עבדך", ואני אגיד לך מה היה אותו עוון עבדך - שפספסנו בערבות. זה הדבר.

הסיפור של העגלה הערופה הוא כל ענין הערבות. נמצא חלל, באיזה חור, לא יודעים עליו כלום - ולכן צריך לכפר לעוון של כל עם ישראל. יוצאים חמשת זקני בית הדין הגדול - נדמיין לעמנו את הרב שטיינמן, הרב קנייבסקי, הרב עובדיה, הרב אלישיב וכו' הולכים עם מטר ברגל, לאיזה חור ליד רמת הגולן, ומודדים שם פיסית, הם ולא שליחים שלהם, את המרחק לעיר הקרובה ביותר, וקובעים למי זה שייך בעצמם - כי זה עם ישראל עכשיו שאחראי על החלל הזה, וכל עוד עם ישראל לא יבין את זה ולא יכפר על זה - לא יכפר להם הדם. ואת זה לומד יעקב כשהוא שולח את יוסף. זה לא רק פיסית אלא גם רוחני; כשיש חלל בשדה ולא נודע מי הכהו, האחריות היא של "זקניך ושופטיך", של בית הדין הגדול, של כלל ישראל, ואז הערבות הזאת מגיעה אל האחריות של זקני העיר ורק אז יכולים הכהנים לבוא ולומר "כפר לעמך ישראל אשר פדית ה'... וניכפר להם הדם" (שם ח'). בלי זה לא יתכפר להם הדם, וזאת הסוגיה שלומד יעקב עם יוסף.

זה המושג הפנימי של לוויה, וזה מה שאומר יוסף לאחיו כאשר הוא מתוודע אליהם - "גשו נא אלי ויגשו" (בראשית מ"ד, ד'), כי בפעם האחרונה שהם היו יחד הוא ניסה להתקרב אליהם, לגשת אליו, אבל -

וַיִּרְאוּ אוֹתוֹ מֵרָחֵק וַבְּטָרִם יִקְרַב אֲלֵיהֶם וַיִּתְנַפְּלוּ אוֹתוֹ לְהִמָּיתוֹ. (שם ל"ז, י"ח)

כל הרכוש הגדול של כל העולם. לכן עכשיו אבא יעקב "רדה" אלי אל תעמוד" כי דבר ה' עומד להופיע דרך מצרים. כל הרכוש הגדול עומד להגיע הנה. אני קיבלתי ממך את הכח שאתה קיבלת מסבא, שקיבלתם מהקב"ה להביא את זה לכל העולם והכשרנו את הקרקע בכך שאנחנו מבינים שהתפקיד שלנו הוא הוא הרבה יותר גדול ממה שאנחנו מבינים שאנחנו'.

התפקיד - לגלות את דבר ה'

כשאני מצליח להיתפס בדבר ה', השיבני דבר, כשאני מצליח להבין את הערבות שלי על החלל שלא נודע מי הכהו, כשאני מצליח להבין שבעצם אני אמור לפעול את הפעולה שהקב"ה רוצה להופיע בעולם דרכי, אני מפסיק לעסוק בעצמי, באני, ואז אני גם יכול להיות שמח - "ועתה אל תעצבו", כי כשאתה תופס שאתה צינור של אלוקות, אין לך פנאי להיתפס בעצבות שלך שנובעת מאגו.

וזו תגובת יעקב כאשר הוא תופס את העלה הערופה, את העגלות, את דברי יוסף - "ותחי רוח יעקב אביהם". חזרה אליו השכינה, והוא חוזר מיעקב להיות ישראל -

וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל רַב עוֹד-יֹסֵף בְּנֵי חַיִּי... (מ"ה, כ"ח)

והוא אומר - 'זהו, עכשיו רב לי עוד שמחה וחדווה. המציאות העכשווית היא רק בבואה של אני חלק מהאינסוף'. האדם שמח כאשר הוא יודע ומפנים שהוא אינסוף, והוא נעצב וחודרת אותו העצבות כשהוא חושב 'ככון שזה טוב עכשיו אבל זה הולך להיגמר'. זה דבר מופלא.

האם אני מבין שאני אמור לגלות את הדבר - את דבר ה' בעולם, את הנבואה, את הקץ, את ההלכה. איך אני מוביל לעולם את דבר ה'. "ואביו שמר את הדבר" אין משמעו שהוא חיכה באפס מעשה שזה יקרה ומקסימום שיהיה כוס קפה עם עוגה, אלא שבידיעתו ובעל כרחו שלח אותו הקב"ה לשלוח את יוסף ולומר לו "והשיבני דבר", וכעת אחרי עשרים ושתיים שנה, את הדבר שהיית צריך להשיב - "ידבר נא עבדך דבר באזני אדוני". הדבר הזה הוא ההבנה שזה כלל לא אני ואתה ואת - אלא זו אלוקות שמופיעה דרכנו. זה אחד בעצם. זה אני בנימין ובנימין אני. מול זה גם המוסר המצרי הגבוה ביותר מתכופף. זה מתקיים באותו רגע שאני תופס שאת האלוקות אני יכול לגלות בעולם לא במילים גבוהות ורעיונות גדולים אלא ב-"לא פטרנוהו בלא לוויה ובלא מזונות", בפרשת עגלה ערופה.

והערב נא

"דבר ה' זו הלכה" משמעו שהפשט של המילים בברכת התורה - "וְהֵעֲרַב נָא ה' אֱלֹהֵינוּ אֶת דְּבָרֵי תוֹרָתְךָ בְּפִינוּ וּבְפִיפְיֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל..." משמעו לא רק שזה יהיה שמח ונעים וטעים כפי שבדר"כ מבארים, אלא גם בקשה - 'תן לי שהתורה שלי תהיה בערבות של כל ישראל. שחש ושלוש לא אתעסק בתורה פרטית, שחלילה לא אתעסק בתורה של "אני ואני ואני". שזה יהיה בערבות.

לפני שאנחנו מקיימים מצווה אנחנו נוהגים לומר את נוסח הלשם ייחוד' -

- 'לכן תגידו לאבא ש-א' שלום אחי תקין, יש ערבות, ב' - אל דאגה לשלום הצאן, גם זה תקין, ו-ג' אני אדון לכל מצרים, שליט על כל ארץ מצרים, כלומר אנחנו הולכים לקראת "ואחרי כן יצאו ברכוש גדול", מה שכן, אני לא אחראי על הזמנים. אולי זה ייקח שעה, אולי שלשת אלפים שנה, אינני יודע - אבל המהלך התחיל!'.
הבחירות כבר היו

הבחירות כבר היו

ואז בא הקב"ה ליעקב בלילה ואומר לו - "אל תירא מרדה מצרימה כי לגוי גדול אשימך שם... ויוסף ישית ידו על עיניך". וזה כל כך חשוב כי זה חוזר לערבות. אם היינו מבינים שהתפקיד שלנו הוא הרבה יותר גדול מאיתנו, הרבה יותר ממה שאנחנו יכולים להבין. התפקיד שלנו הוא לרומם את כל העולם, להביא את כל העולם ל-"בית תפילה לכל העמים", והיכולת שלי לעשות את זה היא איננה בגלל שאני מוכשר, עשיר או חכם. את זה יכול לעשות רק הקב"ה - ואני כאשר אני בערבות, כלומר באלוקות.

זה מה שקורה לנו בימים האלה - אני לא יכול לרומם את כל העולם או לתקן אותו בגלל שאני גאון או ימני או שאחי שמאלני. זה לא רלוונטי. זה לא מעניין מתי יהיו הבחירות ואם בכלל יהיו. הבחירות כבר היו - הקב"ה "בחר בנו מכל העמים", וכדי להופיע את תפקידנו אנחנו צריכים להבין שאנחנו אמורים לגלות את הדבר, את דבר ה'. הנביא אומר -

הֲנֵהוּ יָמִים בְּאֵימָה נֶאֱמַר ה' אֱלֹהִים וְהִשְׁלַחְתִּי רָעַב בְּאֶרֶץ לֹא רָעַב לְלֶחֶם וְלֹא צָמְא לְמַיִם כִּי אִסֵּל שְׂמֵעַ אֶת דְּבָרֵי ה'. וְנִעַו מַיִם עַד־יָם וּמִצְפּוֹן וְעַד־מִזְרַח יִשׁוּטְטוּ לְבַקֵּשׁ אֶת־דְּבָרֵי ה' וְלֹא יִמָּצְאוּ. (עמוס, ח', י"א-י"ב)

חז"ל שואלים מהו אותו דבר ה' והם עונים שהכוונה היא לשלשה דברים -

דבר ה' זו הלכה, דבר ה' זה הקץ, דבר ה' זו נבואה. (שבת קל"ח.)

כדי שדבר ה' הזה יופיע צריך שאנחנו נבין שאנחנו הרבה יותר ממה שאנחנו חושבים שאנחנו, כי בעצם זה לא אנחנו - זה אין-סוף, זו אלוקות. כדי שיבוא משיח בן דוד, כדי להגביה להנחתה ולהביא את יהודה למלך, צריך קודם כל לגלות את סוד הערבות. ואחרי שהוא מגלה את סוד הערבות הוא שולח את יהודה -

וְאֶת־יְהוּדָה שְׁלַח לְפָנָיו אֶל־יֹסֵף לְהוֹרִת לְפָנָיו גְּשֵׁנָה וַיָּבֵאוּ אֶרְצָה גְּשֵׁן (שם מ"ו, כח)

יהודה יוביל את המערכת החל מעכשיו, ובצאת ישראל ממצרים - "היתה יהודה לקדשו". יוסף אומר - 'תפקידי הוא להביא אל העולם את 'הדבר'. אני נתבקשתי "לך נא ראה את שלום אחיך ואת שלום הצאן" וכאשר אמלא את המשימה הזו אוכל להשיב לאבא את הדבר שדיבר ה' אל אברהם פה בחברון בעצה העמוקה, פה במקום שאבא מלווה אותי בו - 'האם אתה ערב ללוויה ולמזונות לכל יהודי, בין אם אתה מכיר אותו או שלא מכיר אותו, כי מתוך זה יתגלה בעולם הכח שלנו להעלות את

שהכל אלוקות. כן, אני יודע - אני מכרתי את, עשיתי עוד כל מיני דברים קשים, אבל עכשיו גילינו שאנחנו ערבים - בעולם הזה ובעולם הבא. אני הוא בנימין, זאת אלוקות, ותאמין לי כשתזמין את האלקות הזאת, אז כמו שפרעה אמר עליך - "הנמצא כזה איש אשר רוח אלוקים בו", ככה גם אתה תאמר'.

ועל זה אומר יוסף לאחיו - 'חבר'ה, זה לא אתם. זה אלוקים, זה אלוקים, זה אלוקים' - שלש פעמים הוא חוזר על זה.

"והנה דבר ה' אליו" - שם התחיל הסיפור, בחברון עיר הקודש, כשיעקב לקח את יוסף לקבר של סבא אברהם וסבתא שרה, לקבר של אדם וחוה, ואמר לו את מה שהעולם כולו צריכים - אמר הקב"ה לאברהם 'את העצה העמוקה הזו אתה הולך להביא, וכשהיא תבוא, אז תופיע בעולם הערבות המוחלטת. השמחה המוחלטת. הכח הגדול הזה שיחזיר את השראת השכינה'. 'דבר באזני אדוני'.

להיות ראויים לילדים שלנו

שנזכה להיות ראויים לילדים שלנו שמלמדים אותנו בימים האלה מה זאת ערבות. יש בעולם שלנו "קדושים אשר בארץ המה", הם עושים את התפקיד שלהם - הכל ברוך, הם גילו את הערבות, והם בשמחה של מצווה - אנחנו נשארנו פה כדי להבין את זה. לנו יש עכשיו עבודה קשה - האם נצליח לקלוט את הדבר הזה ויכנסו הדברים באזנינו ואז נעלה את הכל (ולא נרחיב על האופציה השנייה ח"ו).

שנזכה ונחיה ונראה ונירש טובה וברכה בעז"ה בימים האלה ממש, בישועות ונחמות בגאולה שלמה במהרה.

לְשֵׁם יְיָ יְחַדְּדָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתָּיהּ, בְּדַחֲלֵי וְרַחֲמֵי, וְרַחֲמֵי וְדַחֲלֵי, לְיַחְדָּא שְׁם יוֹד קָ"י בְּנֹא"ו קָ"י בְּיַחְדָּא שְׁלָיִם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל...

האם מה שאני עומד לעשות עכשיו זו תורה ומצווה בשם כל ישראל או שזה אגו באותיות של כאילו תורה? זו תפילה בשם כל ישראל? הציצית שאתה קושר היא בשם כל ישראל? אם כן - הרי אתה באלוקות, בעגלה ערופה, ואתה מצטרף ליעקב שמלווה את יוסף ושולח אותו ללוויה ומזונות ואז אתה מרומם את העולם כולו ל-"ואחרי כן יצאו ברכוש גדול".

גם פרעה יכול להשתנות

"ידבר נא עבדך דבר באזני אדוני" - ואם תתן לי לדבר אותי, אני מבטיח שלך ש"אל ייחר אפך בעבדך" - בסופו של דבר אתה תקלוט את האלוקות.

יודעים מה הפשט ב-"כי כמוך כפרעה"? נאמרו בזה כל כך הרבה הסברים, קשים וטובים, רש"י עצמו מביא ארבעה פירושים, ולענ"ד הכוונה היא - "אתה זוכר שעמדת לפני פרעה ופרעה היה עצוב מהחלומות שלו, ובאו כל החכמים והחרטומים ולא פתרו לו אותם? ואז הוא קרא לך ואמר לך שהוא שמע עליך "תשמע חלום לפתור אותו"? - אני שמעתי על הסיפור הזה ולמדתי אותו טוב. זה סיפור נפלא. מה אתה ענית לו? - אתה אמרת לו - 'בלעדי! חס ושלום, געוואלד, אלוקים יענה!', ופרעה בתגובה לזה קיבל את הדברים שלך והשתנה. כי כשאתה גילית לפרעה שאתה לא תופס מקום והכל זה אלוקות - פרעה השתנה, הכל השתנה. אז בוא תתנהג גם אתה עכשיו כמו פרעה. אני עומד לגלות לך עכשיו

השיעור מוקדש לזכות עם ישראל, יושבי הארץ ודו"ח לה, לחלוצות ושמירת חיילי צה"ל, להשבת החטופים מחרח בשלום.

לע"נ כל החורגים על קידוש ה' באירועי המלחמה ולע"נ אליהו בן ויזאן ז"ל, חנה בת ליפא ז"ל ור' חיים ב"ר מאיר ז"ל

ולהבייל לרפואת כל הפצועים והחולים ובתוספת בגימין בן שושנה, עמרם בן איידח חייה, שרה בת קלרה, וכרמל מרדכי בן טל שרה וליוווג העין ליעל רחל בת אריאל אסתר

להקדישת שיעורים ניתן לפנות בחוררת וואטסאפ לעמטאל - 054-7500516